קמיגא חריך שקי. כך היו קורין לר' זירא וטעמא מפרש בגמרא מליגא בהשוכר את הפועלים (דף פה:): כי מטא למתני. ליגמא דשירותא כלומר לפרוס ברכת המוליא ולאכול: רב הונא דמבבל. הייגו רב הונא סתמא ולפי שעכשיו היה ר' זירא בארץ ישראל במקום ר' אבהו והיה עולה מבבל קאמר

הכי: קרובים לעיר. שיהו לרגלותן בעל הבית תמיד ולדעת מה הן לריכין: נכסיו. קרקעות: עד היכן ברכת המזון. שלריכין להיות שלשה וכשהן שנים לא יאמרוה: ברכת המזון שתים ושלש. פעמים שהם שתי ברכות פעמים שהם שלש כילד כשהם שלשה. הן שלש ברכות וכשהם שנים הן שתי ברכות כדמפרש ואזיל: דקסבר. ברכת זמון עד הזן וכשהם שנים אין אומרים אלא ברכת הארץ ובונה ירושלים: ומאן דאמר שלש וארבע. כשהן שנים הרי שלש הזן וברכת הארץ ובונה ירושלים וכשהם שלשה חייבו: מוקים לה. לא גרסינן והכי גרסי' והא דתליא שתים ושלש בברכת פועלים דאמרי ברכת הארץ ובונה ירושלים בחדא ברכה אין כאן אלא ברכת הזן וברכת הארץ וכשהם שלשה מוסיפין נברך הרי שלש: דאמר מר. לעיל בפרק שני (דף יז:): שהרי פותח בה בברוך. ולפי דאורייתא היא חייב לברכה חדא הוא ואין הפסק דבר תמהה או דבר אחר בתוכה כמו שיש בקדוש "כי הוא יום תחלה למקראי קודש, והלמידנו: ויש

עד נברך מאן דאמר שלש וארבע שפיר ומ"ד שתים ושלש אמר לך הכא בברכת פועלים עסקינן דאמר מר (ג) *פותח בהזן, וכולל בונה ירושלים בברכת הארץ רב ששת מתרץ לטעמיה דכ"ע עד הזן מ"ד שתים ושלש שפיר ומ"ד שלש וארבע קסבר *הטוב והמטיב דאורייתא היא אמר רב יוסף ארע דהטוב והמטיב דאורייתא *שהרי פועלים עוקרים אותה אמר רב יצחק בר שמואל בר מרתא משמיה דרב ארע דהטוב והמטיב לאו דאורייתא שהרי פותח בה בברוך ואין חותם בה בברוך כדתניא *כל הברכות כולן פותח בהן בברוך וחותם בהן בברוך חוץ מברכת הפירות, וברכת המזון, וברכה המסוכה לחברתה וברכה אחרונה שבקרית שמע, יש מהן שפותח בהן בברוך ואין חותם בברוך

ויש

לא. סבר לה מר להא דאמר ר"ה דמן בגל כו'. מיהו יש לישב הני מרי לישני דר' יוחנן בשפעל הבית מסב עמהם ודאי הוא בולע וחורה מברך וכו' אבל כשאין בעל הבית מסב עמהן הגדול שבהן יעשה המוליא וגם הוא יברך ברכת המזון:

עד היכן ברכת המזון וכו'. פירש רש"י ממתין עד הזן והזן בכלל שנים אינם מברכין הזן, ולא הוצרכו דברכת הזן דאוריתא ואיך יחיד פטור מיכה, אמר, הא קיימא לן כרב ששת באיסורי ולדידיה יחיד אומר שנים, ובכל דוכתא נקט שלש ברכות? ודוחק לומר דלא מיירי אלא בשם זמון לרב ששת ואמר דמעשים בכל יום דיחיד מברך שלש ברכות דאורייתא דמדתניא לקמן בפרקין (דף מה:) *וברכת זו ברכת הזמון אם ה' אלהיך" [שם אינה וברכת זו ברכת הזן אם ה' אלהיך זו ברכת הזמון אמנם אלמלא עיקר מפני שהיה כסדר] ורב ששת אמר עד שיגמרו הזן, ומשם ואילך יכול היחיד לאכול ולא משום דמשייב ברכת הזן מזמון[ה] דולאי יחיד אמי מתחייב מהזן אלא משום דכיון דנברך לאיה ברכה אינו אומרה לבדה אלא יגמור עמה גם ברכת הזן שהיא ברכה, והשתא ניחא דקיימא לן שפיר כרב ששת, וכפירוש זה איתמר בירושלמי: ולמאן דאמר שנים ושלשה מסבר עד הזן. ופירש"י שנים ליחיד ושלשה לזמון ולפי שיטתו פירש כן ודוחק גדול הוא לדפליגיה וכי יחיד פטור מברכת הזן שהיא דאורייתא ועוד הואיל וקאי הברכתא אמאי נקט לשון זכר שנים ושלשה הוה ליה למינקט לשון נקבה שתים ושלש לכך נראה פירוש של רב אלפס דקאי אבני אדם והכי קאמר ברכת זמון בשנים ושלשה בני אדם היכא שכל אחד אינו יודע כי אם ברכה אחת נתלן דאמר שנים ושלשה קא סבר עד הזן כלומר ברכת הזמון עד הזן שמברך עד סוף הזן דכולה כברכה אחת של זמון היא ולהכי קאמר שנים או שלשה כלומר לפעמים שלמה בשנים והוא הדין באחד אבל נקט שנים לרבותא ופעמים בשלשה בני אדם שאחד יברך מברך עד הזן והשני עודה לך והשלישי עד בונה ירושלים אבל נחלקין אין לברך אם האחד אינו יודע כי אם התני ברכה, אבל רביעי נמי לא נברך לבד לא תשיב ברכה ולכך אי אפשר לחלק לשנים נברך, והזן נתלן דאמר בד' קסבר עד נברך, דנברך תשיב ברכה אחת בפני עצמה, והזן ברכה אחרת והיינו בד' שארבעה בני אדם מברכין אותן שאחד יאמר נברך והשני הזן והשלישי עודה לך והרביעי עד בונה ירושלים:

כל הברכות כולן פותחת בברוך וחותמות בברוך חוץ מברכת הפירות וברכת המזון וברכה המסוכה לחברתה וברכה אחרונה שבקרית שמע. והא לך הסדר ברכת אשר יצר אינה סמוכה לגאולת ישראל דנטילה שייכא בלא אשר יצר והרבה פעמים אומרה לבדה. אלהי נשמה אמאי אינה פותחת בברוך דאינה סמוכה "לאשר יצר וכו'" כגון אם לא בא מן הנקביים דידיו טהורות, אין צריך לברכת אשר יצר. וצריך לומר הואיל ואין בה אלא הודאה בעלמא אינה פותחת בברוך ומכל מקום חותמת בברוך הואיל ואלוהי נשמה וכן נמי